

Ἡ ἀκανθώδης σπονδυλική στήλη τῶν ἰχθύων ἰδίως, εἶτα δὲ γενικώτερον ζώου καὶ ἀνθρώπου, ἡ *ραχοκοκαλὰ* Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Λέσβ. Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Σύμ. κ. ἀ. : *Πονῶ τ' ἀκάτ-τι μου* Σύμ. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. Συνών. *ἀγκάθα* 2, *ἀγκαθας* 2. 2) Συνεκδ. φῦμα γεννώμενον ἐξ ἀκάνθης, ἡ ὁποία ἐνεπήχθη καὶ ἔμεινε πολὺν καιρὸν ἐντὸς τῆς σαρκὸς Κρήτ. β) Ἀπόστημα γεννώμενον εἰς τὸν λιχανὸν ἢ ἀλλαχοῦ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ σώματος Κρήτ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἀ. — Λεξ. Περίδ.: *Ἐβγαλε ἀγάθι 'ς τὸ χέρι* Ἐρμούπ. *Ἐβγαλεν ἀγκάθι 'ς τὴν μασκάλῃ* Περίδ. Συνών. *ἀγκαθερό* 2, *θεριάγκαθο*. γ) Εἶδος ἐξανθήματος γεννωμένου ὑπὸ τὴν γλῶσσαν ἰδίως τῶν βρεφῶν Πόντ. (Οἰν.)

ἀγκαθιάζω (I) ἀμάρτ. *ἀγαθιάζω* Κρήτ. Νάξ. κ. ἀ. *ἀχαντᾶζω* Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι*, παρ' ὃ καὶ *ἀχάντιν*, ὅθεν τὸ *ἀχαντᾶζω*.

1) Νύσσω, κεντῶ δι' ἀκάνθης Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.): *Ἐπέρεν ἕναν ἀχάντ' κ' ἐχαντᾶσεν ἄτον* Τραπ. Χαλδ. *Τὰ γέν' σ' ἐχαντᾶσανε με* (τὰ γένεια σου μὲ ἐκέντησαν) Κερασ. *Ἐπάτεσα ἀπάν' 'ς σ' ἀχάντᾶ κ' ἐχαντᾶγα* (ἐπάτησα ἐπὶ τῶν ἀκανθῶν καὶ ἐκεντήθην) Τραπ. Χαλδ. 2) Περιβάλλω τι δι' ἀκανθῶν, δι' ἀκανθώδους φράκτου Πόντ. (Κοτύωρ. Ὁφ. κ. ἀ.): *Ἀχαντᾶζω τὸ κεπὶν* (κεπὶν=κῆπος) Κοτύωρ. *Ἐχαντᾶσα τὸ τδεράσ' νὰ μὴ βγαίνουνε τὰ γαρδέλλᾶ τῶν τρώγουνε τὰ τδεράσα* (περιέφραξα δι' ἀκανθῶν τὴν κερασέαν διὰ νὰ μὴ ἀναβοῦν τὰ παιδία καὶ τρώγουν τὰ κεράσια) Ὁφ. 3) Πληροῦμαι ἀκανθῶν Κρήτ. Νάξ. κ. ἀ.: *Ἀγαθιάζει τὸ χωράφι* Κρήτ. *Ἀγαθιασμένος τόπος αὐτόθι. Δὲ δόρεσα νὰ δουλέψω τὸ χωράφι, γιατί 'τονε ἀγαθιασμένο* Νάξ.

Πβ. *ἀγκαθίζω*, *ἀγκαθώνω*.

ἀγκαθιάζω (II) ἀμάρτ. *ἀγκαδιάζω* Κύπρ. *ἀγκαδικιάζω* Κύπρ. *ἀγκαδιῶ* Κύπρ. *ἀγκαδικιῶ* Κύπρ. *ἀγκακιῶ* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκαθὸς* < *κανθὸς*. Πβ. ΧΠαντελ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 119.

Παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, ἐξετάζω, ἐρευνῶ: *Ἀρκεσεν τῶν σιράτες ἀγκαδικιοῦσιν* (ἤργησε νὰ ἔλθῃ καὶ τοὺς δρόμους παρατηροῦν). *Ἀγκάδιασα τῶν 'ἐν ἡῶρα τον*. *Ἀγκάδικα ἂν ἔρκεται* (παρατῆρει κτλ.) *Ἀγκάδικα νὰ βρῆς τὸ καλάντιν*. || Ἄσμ.

Ξέρεις τὸ 'ἐμέν, τὴν μάνναν μου, τῶν ξέρεις τὴν γενεάν μου, ἀγκάδια τὰ μοισίδια μου τῶν 'δὲ τὴν συντυδίαν μου

(παρατῆρει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου καὶ ἰδέ, ἦτοι ἄκουσον, τὴν ὁμίλιαν μου).

ἀγκαθιάρης ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἀχαντέρ'ς* Πόντ. (Κοτύωρ.) Οὐδ. *ἀχαντᾶριν* Πόντ. (Κερασ.) *ἀχαντᾶρ'* Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.) *ἀχαντέρ'* Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ιάρης.

Ὁ πλήρης ἀκανθῶν ἔνθ' ἀν.: *Ἀχαντᾶρ' καφούλ'* (θάμνος) Χαλδ. *Ἀχαντέρ'* τραντάφυλλο Κοτύωρ.

ἀγκάθιασμα τό, (I) ἀμάρτ. *ἀχάντᾶσμαν* Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) *ἀχαντᾶσμαν* Πόντ. (Τραπ.) *ἀχάντᾶγμαν* Πόντ. (Κερασ.) *ἀχαντᾶγμαν* Πόντ. (Τραπ.) *ἀχαντᾶγμαν* Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀγκαθιάζω* (I), παρ' ὃ καὶ *ἀχαντᾶζω*.

Τὸ κεντεῖν, τὸ νύσσειν ἢ πλήττειν δι' ἀκάνθης ἢ ἀκανθώδους φυτοῦ.

ἀγκάθιασμα τό, (II) ἀμάρτ. *ἀγκάδιασμαν* Κύπρ. *ἀγκάδικιασμαν* Κύπρ. *ἀγκάκιασμαν* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀγκαθιάζω* (II).

Παρατήρησις, ἔρευνα: *Τ' ἀγκαδικιάσματά σου τὸ 'ἐσέναν 'ἐν φελούν τίποτε*.

* **ἀγκάθιαστος** ἐπίθ. *ἀχάντᾶστος* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **ἀγκαθιαστός* < *ἀγκαθιάζω* (I) τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Ἰδ. ἀ- στερητ. 2 α.

Ὁ μὴ νυχθεῖς ὑπὸ ἀκάνθης.

ἀγκαθίδα ἡ, Ἀττικ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι*. Πβ. ἀρχ. *ἀκανθίς*.

Εἶδος μύκητος.

ἀγκαθίζω Ἡπ. Παξ. κ. ἀ. *ἀχαντίζω* Πόντ. (Κολων.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι*, παρ' ὃ καὶ *ἀχάντιν*, ὅθεν τὸ *ἀχαντίζω*.

1) Νύσσω, κεντῶ δι' ἀκάνθης ἢ ἀκανθώδους πράγμα-τος Παξ. Πόντ. (Κολων.): *Τὸ πήανε νὰ τὸ φιλήσῃ ὁ πατέρας του, μὰ τὰ μουστάκια του ἀγκαθίζανε τὸ παιδί κι ἀρχίνισε τὰ κλάματα* Παξ. *Ἐμπήκε μέσ' 'ς τ' ἀγκάθια κι ἀγκαθίστηκε αὐτόθι*. Συνών. *ἀγκυλώνω*. β) Μετοχ. *ἀγκαθισμένος*, ὁ ἔχων ἀκανθώδη ἐπιφάνειαν. Εὐχρηστον τὸ οὐδ. *ἀγκαθισμένο οὐσ.*, κίτρον κακόσχημον, τραχὺ τὴν ἀφὴν καὶ κακῆς ποιότητος Ἡπ. 2) Μεταφ. ἐνοχλῶ, πειράζω Ἡπ. Παξ. κ. ἀ.: *Ἀγκαθίζουνε τὰ λόγια του* Παξ.

Πβ. *ἀγκαθιάζω* (I), *ἀγκαθώνω*.

ἀγκάθινος ἐπίθ. Λεξ. Ἡπίτ. *ἀγκάθ-θινος* Ρόδ. *ἀγκάθ-θενος* Ρόδ. *ἀγάθινος* Ἀνδρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀκάνθινος*.

Ὁ ἐξ ἀκανθῶν πεποιημένος: Ἄσμ.

Ὁποῦ φορεῖ 'ς τὴν κεφαλὴ ἀγκάθ-θινο στεφάνι Ρόδ.

Ποῦ τοῦ φοροῦ 'ς τὴν γεφαλὴ ἀγάθινο στεφάνι Ἀνδρ.

ἀγκαθίστρα ἡ, ἀμάρτ. *ἀγαθίστρα* Κύθν. Νάξ. (Βόθρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίστρα.

1) Φυτόν τι Νάξ. (Βόθρ.) 2) Ἀγρὸς ἄγονος πλήρης ἀκανθῶν καὶ ἀγρίων χόρτων Κύθν.

ἀγκαθιτᾶρι τό, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκαθίτης*.

Ὁ μύκης λυκόπερδον (*lycoperdon*). Πβ. *ἀγκαθίτης*.

ἀγκαθίτης ὁ, Ἰκαρ. Κίμωλ. Χίος *ἀγκαθ-θίτης* Κῶς *ἀγκατ-τίτης* Χίος (Καρδάμ.) *ἀγκαθίτης* Χίος *ἀγαθίτης* Κρήτ. Πάρ. Τήν. *ἀγαθίτ'ς* Μύκ. Πάρ. (Λεῦκ.) *ἀγάθ'τας* Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκάθι*.

1) Μύκης τῆς δημώδους οἰκογενείας τῶν ἀμανιτῶν ὁ ὀνομαζόμενος παρὰ τὰς ἀκάνθας, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τὸν ἀγκάβα-
νον, ἔχων κορμὸν βραχὺν καὶ λευκὸν καὶ σκιάδιον λευκὸν
ἐν κάτωθεν, μελανόστικτον δὲ ἄνωθεν, ἐκ τῶν ἀρίστων
ἐπωδίων Ἰκαρ. Κίμωλ. Κρήτ. Κῶς Μύκ. Πάρ. (Λεῦκ.
κ. ἄ.) Τήν. Χίος (Καρδάμ. κ. ἄ.) Συνών. ἀγκαθομα-
νίταρο, ἀγκαθομανίτης, μοσκομανίτης. Πβ. ἀγκα-
θιτάρι. 2) Εἶδος κολοκύνθης ἐρυθρᾶς Χίος. Συνών.
μπουρεᾶς. [**]

ἀγκαθίτσα ἡ, Πελοπν. (Καλάβρυτ.) ἀχαντίτσα
Πόντ. (Σάντ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

1) Μικρὰ ἄκανθα Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Συνών. ἀγκα-
θαδάκι, ἀγκαθάκι 1, *ἀγκαθόπουλλο, ἀγκαθούλλα 1.

2) Φυτόν τι ἔχον μεγάλα, παχέα καὶ ἀκανθώδη φύλλα
Πόντ. (Σάντ.)

ἀγκαθοκέφαλον τό, Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ κεφάλι.

Κεφαλὴ ἀκάνθης: Ἄσμ.

Κάτω 'ς τὸ Λαφνοπόταμο κ' εἰς τὸ βαθὺ λαγκάδι,
ποῦ 'χει τ' ἀγκάθι πιθαμὴ καὶ τὸ τριγύλι πῆχυν,
ποῦ 'χει τ' ἀγκαθοκέφαλον εἰς ἐλικιὰν τ' ἀθρόωπον.

***ἀγκαθόκλωνο** τό, Ἰαντόκλωνο Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ κλώνι.

Κλῶνος ἀκάνθης: Παροιμ. φρ. 'Σ σὰ 'χαντόρριζα 'χαν-
τόκλωνα φυτρώνουν (ἐπὶ κακοῦ τέκνου κακῶν γονέων).

ἀγκαθοκολλεᾶ ἡ, ἀμάρτ. ἀγαθοκολλεᾶ Κρήτ.
ἀγαθοκολλεᾶ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ κόλλα. Ὁ μετασχηματι-
σμός κατὰ τὰ εἰς -εᾶ ὄν. φυτῶν.

Τὸ φυτόν καρλινία ἢ κομμοφόρος (carlina gummi-
fera) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae) παράγον
ὀπὸν κολλώδη. Συνών. ἀγκαθομαστίχα, ἀγριομα-
στίχα, ἀγριομαστιχεᾶ, κολλάγκαθο, μαστιχάγ-
καθο. [**]

ἀγκαθοκοπάκι τό, ἀμάρτ. ἀγαθοκοπάκι Κύθη.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκαθοκόπι (II).

Ξυλουργικὸν ἐργαλεῖον.

ἀγκαθοκόπι τό, (I) ἀμάρτ. ἀγκαθοκόπ' Μακεδ.
(Κοζ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκαθοκόπος.

Δρέπανον πρὸς κοπὴν τῶν ἀκανθῶν.

ἀγκαθοκόπι τό, (II) ἀμάρτ. ἀγαθοκόπι Ἰων.
(Κρήν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀγκαθοκόπος, ὃ ἐκ τοῦ ἀγκαθός
καὶ τοῦ -κόπος, περὶ οὗ ὡς καταλ. ἰδ. λ. ἐπομένην.

Ἐργαλεῖόν τι τῆς ξυλουργικῆς.

ἀγκαθοκόπος ὁ, ἀμάρτ. ἀγκαθοκόπους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι καὶ τοῦ -κόπος, περὶ οὗ ὡς
παραγωγικῆς καταλ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 245.

Δρέπανον πρὸς κοπὴν τῶν ἀκανθῶν.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

***ἀγκαθόκορφο** τό, Ἰαντόκορφο Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ κορφή.

Κορυφὴ ἀκάνθης: Παροιμ. φρ. 'Σ σὰ 'χαντόρριζα 'χαν-
τόκορφα φυτρώνουν (ἐπὶ κακοῦ τέκνου κακῶν γονέων).

ἀγκαθοκώλης ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγαθοκώλης Πελοπν.
(Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ κῶλος.

Ὁ ἔχων πρῶκτὸν ἀκανθώδη: Αἰνιγμ. Ἡ κόττα μου ἢ
ἀγαθοκώλα κάνει ἀβγά ἀγαθόκωλα (ἢ Ἰνδικὴ συκῆ, φραγκο-
συκῆ).

ἀγκαθολάπαθο τό, Λεξ. Περίδ. Βυζ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ λάπαθο.

Τὸ φυτόν ἄρκειον τὸ μεῖζον (lappa majus) τῆς τάξεως
τῶν συνθέτων (compositae) ἔχον φύλλα μεγάλα καὶ
σκληρὰ καὶ μορφὴν ἀκανθώδη. Συνών. πλατομαν-
τήλα, πλατομαντηλίδα. [**]

ἀγκαθολόγος ὁ, Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι καὶ τοῦ -λόγος, περὶ οὗ ὡς
παραγωγικῆς καταλ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 247.

1) Ὁ συλλέγων ἀκάνθας Πελοπν. (Ἀρκαδ. κ. ἄ.) 2)
Φυτόν τι σφόδρα ἀκανθώδες Πελοπν. (Λακων.): *Εφαγε
πολλοὺς ἀγκαθολόγους τὸ ζῷο.

ἀγκαθομανίταρο τό, Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ μανιτάρι.

Ὁ μύκης ἀγκαθίτης 1, ὁ ἰδ. [**]

ἀγκαθομανίτης ὁ, Θράκ. Σίκιν. ἀγκαθαμανίτης
Νάξ. ἀγκαθομανίτα ἡ, Πελοπν. (Κλουτσινοχ. Κορινθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ ἀμανίτης.

Ὁ μύκης ἀγκαθίτης 1, ὁ ἰδ. [**]

ἀγκαθομαστίχα ἡ, Ἀττικ. ἀγαθομαστίχα Ἄνδρ.
Πάρ. Σῦρ. (Ἐρμούπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ μαστίχα.

Τὸ φυτόν ἀγκαθοκολλεᾶ, ὁ ἰδ. [**]

ἀγκαθομούστακος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀγαθομούστακος
Σῦρ. (Ἐρμούπ.) κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ μουστάκι.

Ὁ ἔχων ὀλίγας καὶ σκληρὰς τρίχας τοῦ μύστακος:
'Αγκαθομούστακος καὶ τριφίτιλος, τρεῖς πιθαμὲς τὸ μπόι του
καὶ ἕξ τὰ γένεια του (εἰρων. σκῶμμα).

ἀγκαθόπετρες οἱ, Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ πέτρα.

Ἀκανθαι καὶ πέτραι μαζί: Τὸ χωράφι εἶναι γεμᾶτο
ἀγκαθόπετρες, δὲ φυτρώνει τίποτα.

ἀγκαθοπούλλι τό, Κάρπ. Πελοπν. ἀγκαθουπούλλ'
Σάμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγκάθι καὶ πουλλί.

Τὸ μικρὸν πτηνὸν ἀκανθυλλίς (acanthis carduelis ἢ
fringilla carduelis) ἔχον ποικίλον χρωματισμόν. Συνών.
τουρκοπούλλι. [**]

